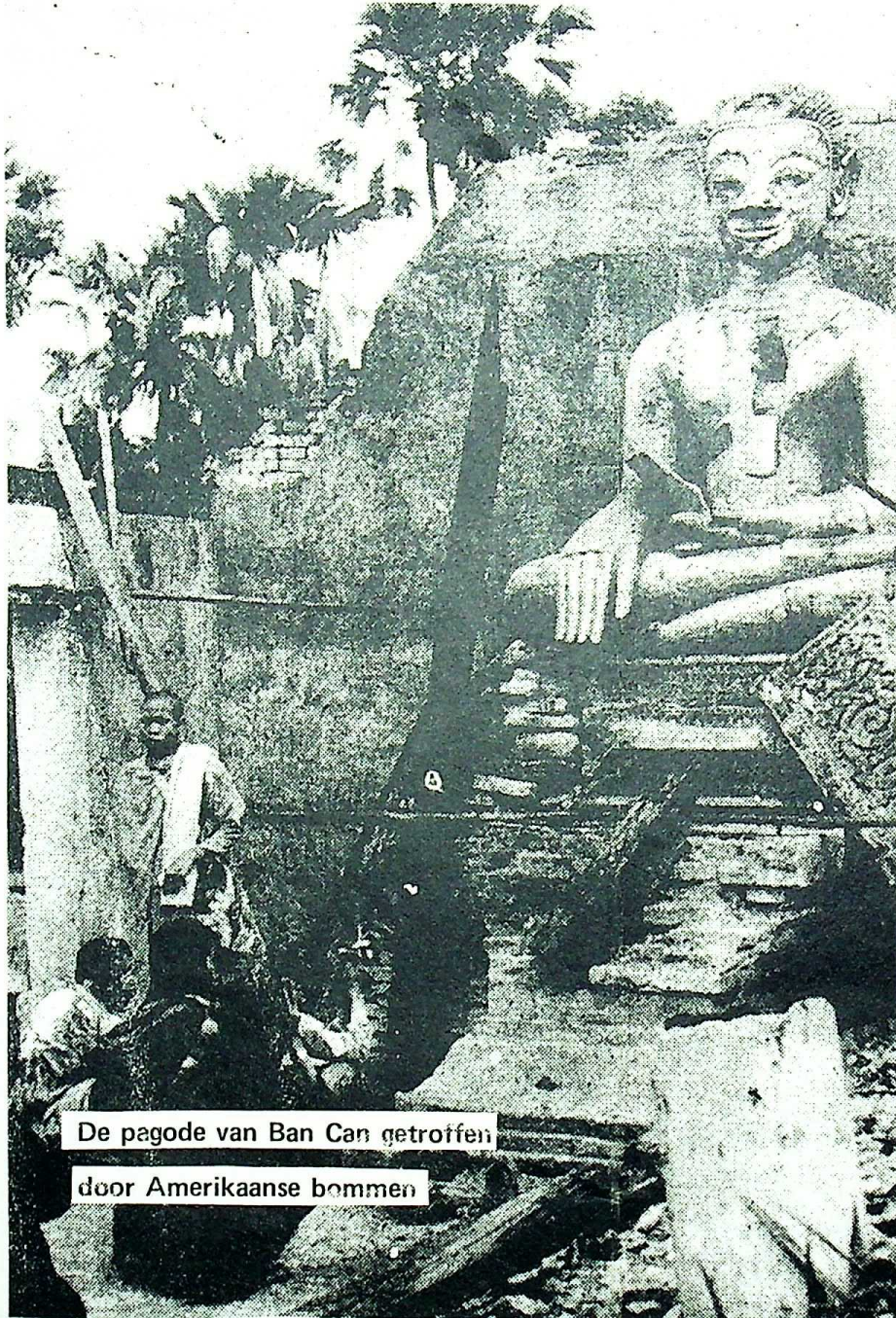

50ct.

vierde jaargang nr.18-14 maart 1970

VIETNAM BULLETIN

De pagode van Ban Can getroffen
door Amerikaanse bommen

LAOS: VAN EEN 'VERGETEN' NAAR EEN OPENLIJK KONFLIKT

Verschijnt om de 14 dagen

Redactie: Jan Boonstra Benno Groeneveld
M. van Dulleman Tineke Nijenhuis
W. de Graaff Queenie Stevens

Redactie/administratieadres: Vietnam Bulletin, p/a ASVA
Weesperstraat 51, Amsterdam
Gironummer 1 28 11 98, tnv Vietnam Bulletin, Abonnement
f 5,- per half jaar, met stilzwijgende verlenging. Buitenland
f 7,- per half jaar. Losse nummers f 0,50 (België 7 fr.)

INLEIDING

(zie ook: LAOS-nummer; V.B. III nr.9)

Evenals in Vietnam keerden de Fransen na de tweede wereldoorlog ook in Laos terug, zonder de inmiddels gevormde onafhankelijke staat Laos en de daar gevormde voorlopige regering te erkennen.

De Franse pogingen indo-China binnen hun invloedssfeer te houden. leidden tot het verdrag van juli 1949, waarbij het koninkrijk Laos 'onafhankelijk' werd binnen de Franse Unie. Deze constructie werd aanvaard door prins Boen Oem van Champassak en prins Soevanna Phoema, die kort daarop premier werd. Maar zijn halfbroer Soevannavong weigert zich bij deze schijnonafhankelijkheid neer te leggen, organiseert opnieuw het verzet van de Pathet Lao (Het land van de Laotianen), en zet, evenals de Vietminh, de strijd voort.

De slotverklaring van de conferentie van Genève in 1954 bepaalde dat de strijd in Laos zou worden gestaakt en het land tot neutraal gebied verklaard. De vorming van een neutrale regering in Laos zelf wordt echter onmogelijk door het verzet van de rechtse groepen samen te werken met de Pathet Lao, die een belangrijke rol had gespeeld in de strijd tegen de Fransen en ook een groot deel van het land onder controle had. Deze rechtse groeperingen worden in hun weigering gesteund en aangemoedigd door:

1. de in Laos verblijvende Franse troepen, die ook na 1954 nog in Laos gelegerd mochten blijven.
2. de V.S., die geweigerd hadden zich bij de slotverklaring van Genève aan te sluiten en ongevraagd het land onder de artikelen III en IV (betreffende militaire en economische hulp) van de Zuidoost-Aziatische Verdragsorganisatie stelde.
3. Thailand, dat traditioneel een grote invloed wenst uit te oefenen op de zaken in Laos.

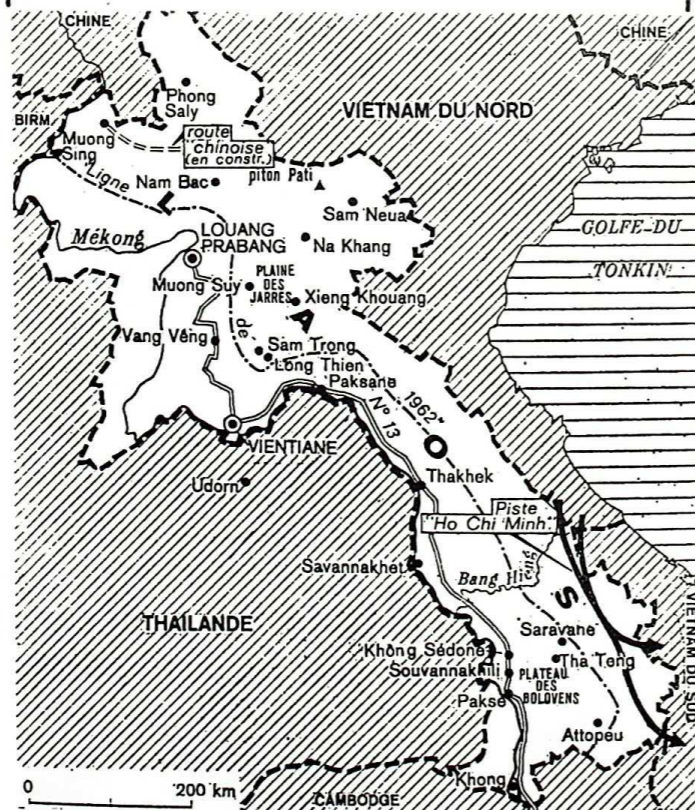
Naarmate de strijd in Laos en Vietnam steeds meer uitgroeit tot een strijd tegen de V.S. en de door hen in stand gehouden of gecreëerde rechtse groepen van militaire en stedelijke elites, groeit de samenwerking tussen de Pathet Lao en Noord-Vietnam.

In 1957 kwam tenslotte een regering van nationale eenheid tot stand onder Soevanna Phoema, waarin ook Soevannavong zitting had, maar na de verkiezingen in 1958, waarbij de communisten en links-neutralisten grote winst boekten, wordt deze regering door de V.S. en Thailand ondermijnd, waardoor in augustus 1958 de felle anti-communist Phoei Sananikone aan de macht komt, die direkt nauwe relaties aanknoopt met Diem in Zuid-Vietnam, en in december 1959 de staatsgreep plaatsvindt van generaal Phoei Nosavan, bloedverwant van dictator Sarit in Bangkok, die de laatste neutralisten uit de regering verwijderd.

In augustus 1960 doet kapitein Kong Lé een aanval op het regeringscentrum Vientiane, met het doel de coalitie-regering van 1957 te herstellen. Phoei Nosavan en prins Boen Oem weigeren echter zo'n compromis. Daar zij echter niet in staat zijn zich te handhaven tegenover de in kracht toenemende

Pathet Lao worden zij in steeds sterkere mate afhankelijk van rechtstreekse Amerikaanse en Thailandse inmenging. Deze toenemende Amerikaanse inmenging wordt meestal uitgevoerd nadat eerst de publieke opinie is bewerkt door het verspreiden van berichten dat Noordvietnamese troepen zich in de strijd in Laos mengen. Vanaf 1963 opereert Air America in Laos, vanaf 1964 bombardeert de Amerikaanse luchtmacht de door de Pathet Lao bevrijde gebieden. Tussentijds pogingen, zoals in 1962, opnieuw coalitie-regeringen te vormen, lopen uit op nieuwe staatsgrepen, zoals die van april 1964. Sinds mei 1964 wordt het gehele Pathet-Lao-gebied gebombardeerd.

Redactie V.B.

LAOS, ZAL TWINTIG JAAR AMERIKAANSE INTERVENTIE NOG EEN VIETNAM VEROORZAKEN?

door Wilfred Burchett. (Guardian N.Y. 3 januari 1970)

Nu, aan het begin van de jaren zeventig, (en voor de eerste keer sinds de Verenigde Staten twintig jaar geleden begonnen met in te grijpen in Zuidoost Azië), begint het ministerie van buitenlandse zaken met een tevredenheid het koninkrijk Laos te bekijken. Na een onbeperkte toevoer van dollars, bommen, napalm en chemische middelen, ondergrondse machinaties in de hoofdstad Vientiane en duizenden Amerikaanse militaire adviseurs en 'speciale troepen' op de slagvelden, ontvangt het imperialisme zijn beloning, tenminste op het ogenblik.(.....)

Amerika is sinds 1964 de macht die het voor het zeggen heeft. De V.S. probeert de Pathet Lao, ook bekend als het Laotiaans Patriottisch Front, te vernietigen zogenaamd om de 'Ho Chi Minh route' af te sluiten, de weg door het Pathet Lao-gebied die Noord-Vietnam zou gebruiken om voorraden te brengen naar de strijdkrachten van het Bevrijdingsfront in Zuid-Vietnam.

In 1969 werden meer bommen op de dorpen, beheerst door de Pathet Lao, geworpen, dan het hoogste aantal op Noord-Vietnam. Voor de training, de uitrusting en de soldij van de soldaten van het Koninklijke Laotiaanse leger worden meer dollars per hoofd uitgegeven dan voor andere soldaten in Azië, maar dit wordt nog ruim overtroffen door de bedragen nodig om Laotiaanse boeren vanuit de lucht te doden. De enige manier om aan de bommen te ontkomen was, zoals miljoenen pamfletten, uitgeworpen vanuit vliegtuigen, duidelijk maakten, het leven in een concentratiekamp achter prikkeldraad te aanvaarden en te leven van Amerikaanse aalmoezen.

GEEN KEUS

In vele gevallen was er geen keus. Na de bommen en de napalm kwamen de helicopters met commando's van de 'speciale troepen', die in het wilde weg schoten op iedereen die wegrende. De overlevenden werden naar door prikkeldraad afgesloten gebieden gebracht, die 'vluchtelingenkampen' worden genoemd. Alle slachtoffers van een voor het leger geschikt te leeftijd ontwaakten al vlug in een uniform, een geweer in de hand en brachten al gauw andere dorpelingen naar net zulke kampen.

Naarmate de slachtoffers in aantal toenamen werden de 'kampen' bevorderd tot 'centra', deze breidden zich weer uit tot 'eenheidsdorpen' die naarmate hun aantal groeiden samengevoegd werden tot 'herstellingsgebieden'. Er waren eind 1969 22 van zulke gebieden.

Volgens officiële cijfers in Vientiane waren er begin 1970 500.000 mensen in de 'herstellingsgebieden'. Dit is een geweldig groot aantal, als men bedenkt dat de totale bevolking van het gebied onder bestuur van Vientiane op zijn hoogst 1.5 miljoen mensen omvatte. 'Eenheidsdorpen' en 'herstellingsgebieden' zijn de Laotiaanse versie van de beruchte 'strategische dorpen' en 'welvaartszones' die door Amerika onder het regiem Ngo Dinh Diem in Saigon zijn opgezet. Dezelfde methoden van 'versnelde pacificatie' die de wereld schokten, toen ze onthuld werden in het Zuidvietnamese dorp Song My, werden in ontelbare Laotiaanse dorpen gebruikt tegen andere 'Oostelijke menselijke wezens'. De 'een-

heidsdorpen' werden net zoals in Zuid-Vietnam vlak buiten steden en bases aan de hoofdwegen gevestigd als 'beschermende gordels', die de eerste schok van een Pathet Lao-aanval op de bases moesten opvangen.

Het verwoesten van hele dorpen van onwilligen om hun buurlieden 'aan te moedigen' 'vrijwillig' te verhuizen was heel gewoon. Aanvallen met ontbladeringsmiddelen op oogsten en boomgaarden versnelden het vertrek of legden extra nadruk op de onmogelijkheid om terug te keren.

'Verlaat uw dorpen, of anders.....' was de teneur van de pamfletten uitgeworpen boven de dorpen (soms vóórdat het bommen en napalm regende, meestal er na) om de dorpelingen te waarschuwen niet te proberen zich ergens anders te vestigen. Amerikaanse deskundigen konden in hun villa's met air-conditioning dit goedpraten met dat het goedkoper was om overtollige Amerikaanse rijst, kisten gecondenseerde melk en zeep uit te delen in de concentratiekampdorpen, dan om door te gaan met de uitroeiingsbombardementen. In de praktijk deden ze het allebei - en de Amerikaanse militaire uitgaven werden met het jaar hoger. Het verbouwen van rijst en ander voedsel werd tegengegaan (of streng gecontroleerd) in de gebieden onder gezag van Vientiane, omdat men van officiële zijde bang was, dat een deel daarvan bij de Pathet Lao terecht zou kunnen komen. Het is duidelijk dat de gewassen in de gebieden van de Pathet Lao de belangrijkste doelen waren voor giftige ontbladeringsmiddelen, die in de oogsttijd nog werden aangevuld met napalm.

Dit werd allemaal gedaan onder de nobele naam 'programma ter ontwikkeling van het platteland' (dat, natuurlijk, volledig werd gefinancierd door Amerika). Dit plan lijkt op de uiteindelijke oplossing van het 'Indianen probleem' door de blanke, door de overgebleven oorspronkelijke Amerikanen af te voeren naar reservaten. Een deel van het geld voor dit plan werd gebruikt om een 'model' herstellingsgebied in te richten waar belangrijke personen en journalisten rondgeleid worden. Henry Kamm van de New York Times was zo'n journalist en onlangs gaf hij het volgende verslag van zijn bezoek aan het dorp Sam Thong:

'De bezoeker wordt een levendig vluchtelingencentrum getoond, in stand gehouden door Amerikaanse hulp en waar Meo's (een minderheidsgroep) met hun traditionele zwarte kleding, opgefleurd met sjerpen, sjaals en hoofddoeken in allerlei kleuren, op hun verhuizing wachten. Sommigen zijn echte vluchtelingen, verdreven door acties van de vijand of door Amerikaanse bombardementen. Anderen zijn soldaten die van de ene heuvel naar de andere overgeplaatst worden.....het overbrengen van een gevechtsgroep betekent gewoonlijk, dat hun families meegaan.....'

De hulp voor de Meo's en andere bewoners van de concentratiekampdorpen komt van AID (Agency for International Development - dienst voor internationale ontwikkeling), een typische onschuldige naam voor zulke 'schaamteloze operaties. Op welke manier (behalve bommen en napalm) men hele Meo-stammen zo ver kon krijgen, dat ze van hun bergtoppen afkwamen en naar vluchtelingencentra trokken in de stoffige vlakten is nog niet helemaal duidelijk. De verwoesting van hun vee, hun maïs en opium moet een belangrijke rol hebben gespeeld. Het is geen toeval, dat ontbladeringsmiddelen het meest intensief gebruikt zijn tegen de dorpen op de toppen en

hellingen van de streken aan de grens van de provincies Vientiane en Xieng Khouang, waar de meeste Meo's wonen. Het is niet in overeenstemming met het karakter van de Meo's, dat ze naar de vlakten gaan, waar ze nauwelijks kunnen ademen in de stoffige, vochtige lucht. Dat is ook niet te verklaren met de gulle beloningen, die AID zou kunnen geven, om de Meo's om te kopen.

In sommige gevallen waar ik van gehoord heb, werd het gedaan door handigheidjes. Een heel dorp trok weg, omdat het opnieuw gesticht zou worden op een andere, veiliger en vruchtbaarder bergtop. De vrouwen, kinderen en ouderen zouden 'tijdelijk' in een vluchtelingen-centrum in de vlakte ondergebracht worden, terwijl de jongere mannen 'de nieuwe plaats zouden gaan bekijken'. Ze kwamen echter al gauw terecht in een militair trainingskamp in Thailand en als hun gezinnen hen ooit nog terug zien, dan hebben ze geluk.

De laatste tien jaar is de mate waarin Amerika bij Laos betrokken is, ongemerkt maar zeer sterk toegenomen. De Pathet Lao schat dat in 1959 300 militaire adviseurs en anderen in Laos waren. Bij de Akkoorden van Genève in 1962 was de schatting uit Amerikaanse bron 666 man, waarschijnlijk minder dan het werkelijke aantal. Dit cijfer werd opgegeven vanwege de 'evacuatie' van buitenlandse militairen volgens de Akkoorden.

Een groot aantal trok burgerkleren aan en kwam terug als personeel van AID of van de ambassade.

Volgens de Pathet Lao waren er begin 1966 meer dan 5000 Amerikanen in Laos, waarvan 3500 militaire 'adviseurs' en instructeurs. Na een onderzoek ter plaatse verklaarde de Franse journalist Bernard Couret voor het internationale oorlogsmisdaden tribunaal van Bertrand Russell in 1967, dat er 12.000 Amerikanen (de gezinnen niet meegerekend) in Laos waren. Hieronder waren instructeurs en adviseurs, bemanningen van vliegtuigen, grondpersoneel, een legertje technici voor het onderhoud van wegen en bruggen en voor het ongelofelijke aantal (100) vliegveldjes in Laos, waarvan dertig achter de linies van de Pathet Lao. Hij rekende hier ook bij 500 bemanningsleden van de door de CIA geleide luchtvaartmaatschappijen Air America en Continental Service.

Het centrale comité van de Neo Lao Haksat, de communistische partij en een leidende macht in de Pathet Lao, gaf op 20 juli in een speciaal communiqué ter gelegenheid van de zevende verjaardag van de Akkoorden van Genève, ook het cijfer van 12.000 Amerikanen in Laos, de overgrote meerderheid daarvan militaire 'adviseurs' en 'instructeurs'.

Als men hierbij nog eens de duizend op het 'Groene baretten'-hoofdkwartier toevoegt, 333 in Oudon en meerdere honderden in het Loubury Commando trainingscentrum, beide in Thailand, krijgt men enig idee van de omvang waarin het Pentagon betrokken was in zijn geheime oorlog in Laos in 1969.

Prins Soevanna Phoema wendde voor niets te weten over de groeiende Amerikaanse aanwezigheid. Pas in 1968 gaf hij toe dat Amerikaanse vliegtuigen Laos bombardeerden. Tot dan toe had hij bijgedragen aan de officiële mythe dat zij slechts 'verkenningvluchten' uitvoerden hoewel hij wist dat de bombardementen sinds mei 1964 aan de gang waren. In oktober 1969 gaf hij ijskoud aan de VN te kennen dat er noch Amerikaanse noch Thaise troepen in Laos waren (.....).

Voor Soevanna Phoema was het ontkennen van Amerikaanse en Thaise interventie precies hetzelfde als de ontkenning van Thieu dat er ook maar iets van een slachting in Song My plaatsvond op een ogenblik dat GI's elkaar verdrongen om de details te geven en het Amerikaanse leger één van de verantwoordelijke officieren onder arrest had gesteld.

DE BETROKKENHEID VAN DE VS

In de afgelopen maanden heeft de VS zelf de mythe van de niet-betrokkenheid in Laos doorgeprikt. De feiten werden eenvoudigweg te duidelijk om te verhullen. Op 20 november onthulde het Pentagon dat in Laos 160 Amerikanen werden 'vermist en twee vermoedelijk ontvoerd'. President Nixon zelf heeft sindsdien de VS-bombardementen toegegeven. De afgelopen weken heeft de Senaat een amendement op de nieuwe defensiebegroting aangenomen waardoor het gebruik van geld 'voor het inzetten van Amerikaanse grondstrookkrachten in Thailand en Laos te financieren' werd verboden. Nixon ondersteunde de maatregel. De formulering van het amendement staat blijkbaar het verstrekken van fondsen ter ondersteuning van het leger van Vientiane, Amerikaanse bombardementen of dergelijke activiteiten niet in de weg. Het is in hoge mate twijfelachtig of de Amerikaanse 'adviseurs' als gevechtsgroepen beschouwd zouden worden - dus zou het wetsvoorstel geen enkele verandering in de situatie brengen.

Ondanks de enorme investering in dollars en militaire uitrusting, ondanks de uitbreiding van het Koninklijke Laotiaanse leger van 17.000 man ten tijde dat de Fransen weggingen tot meer dan 70.000 nu; ondanks een zeker succes in het 'leggen van de zee'; ondanks het inzetten van duizenden Amerikaanse 'adviseurs', die in feite de militaire operaties leidden kon het Pentagon geen enkele vooruitgang op het slagveld boeken tijdens de laatste maanden van 1968 en in de eerste helft van 1969.

Niet alleen waren herhaaldelijk aanvallen op de bevrijde gebieden door het Volks Bevrijdings Leger van de Pathet Lao afgeslagen maar bovendien gingen drie belangrijke strategische bases, diep achter de Pathet Lao-linies verloren - compleet met vliegvelden. Daaronder bevonden zich de op een hoge bergrug gelegen basis Pha Thi, net zo'n basis in Nahkang en de 'Special Forces'-basis in Muong Sui, die ook gebruikt wordt door de Thaise artillerie en geheel onder Amerikaans en Thais commando staat. Vooral deze laatste nederlaag was buitengewoon onaangenaam. De Amerikanen slaagden erin Amerikaans en Thais personeel op tijd te evacueren en vermeden daarmee een internationaal schandaal, maar moesten een grote hoeveelheid artillerie en ander materiaal achterlaten. Het vliegveld van Muong Soui, dat men ook moest opgeven, was een sleutelpositie van waaruit men door Meo's bemande buitenposten van de Special Forces bevoorradde. Andere bases van minder belang werden in de eerste helft van 1969 buiten gevecht gesteld evenals een reeks van kleinere van uit de lucht bevoorradde buitenposten. In juli waren er nog slechts twee Amerikaanse-Vientiane-bases van enige omvang over achter de linies van de Pathet Lao. De belangrijkste daarvan is het Long Cheng Thong complex ten zuiden van de Vlake der Kruiken.

Het bevrijdingsleger zegt 500 vliegtuigen en helikopters neergeschoten of op de grond vernietigd te hebben tijdens deze acties en dat hun strijdkrachten grote verliezen hebben toegebracht aan de parachutisten-, commando- en andere elite-eenheden van het Koninklijke Laotiaanse Leger en van de belangrijkste eenheden aan de Special Forces die achter de Pathet Lao-linies opereren. Tot de gesneuvelden behoren vier regionale commandanten. Het is van belang vast te stellen dat alle gevechten die op Pathet Lao-initiatief plaats vonden aan de Pathet Lao-zijde van de feitelijke verdelingslijn (van 1962, zie kaartje elders in dit nummer, red.VB). Om de strijdkrachten van de Pathet Lao te verslaan hebben de VS in het geheim een tweede anti-Communistisch leger in het leven geroepen naast het Koninklijk Laotiaanse Leger. Deze strijdmacht is bijna 50.000 man sterk, bestaat voornamelijk uit Meo's, en maakte zijn debuut een paar maanden geleden

onder leiding van Generaal Vang Pao, een door de Amerikanen gesteunde sterke man. Zijn leger werd in alle stilte getraind in Thailand en uitgerust met Amerikaanse M 16-geweren en militaire adviseurs. Pao's strijdkrachten bestaan uit 17.000 gewone en 30.000 ongeregelde half-commando/half-bandiet eenheden. Sommige van deze laatste eenheden waren gestationeerd op Long Chen voor verrassingsaanvallen en anderen leefden permanent achter de Pathet Lao-linies en werden daar vanuit de lucht van opium en munitie voorzien. De geregelde troepen waren voornamelijk stoottroepen om gebruikt te worden zoals de Amerikaanse mariniers om de spits af te bijten bij aanvallen, posities te veroveren en hen lang genoeg te verdedigen dat eenheden van het gewone Laotiaanse leger hun taak kwamen overnemen. Men moedigde ze aan wreedheden te begaan tegen de Lao-Lum en andere (minderheden in Laos, red.VB.), om hen een schuld-angst-complex bij te brengen voor het geval dat zij ooit zelf verslagen of gevangen genomen zouden worden. Ze werden geïndoctrineerd dat zij moesten doden of gedood zouden worden. In juli 1969 verhevigden Amerikaanse bommenwerpers hun aanvallen op steden en dorpen in en rond de Vlake der Kruiken waarbij ieder gebouw - tot zelfs de nederigste bamboehut - in as werd gelegd. In het Laotiaans voor dit luchttoffensief droeg de codenaam 'Ke Kheu' (wraak). Gedurende aanvallen van ongekende hevigheid en opererend vanuit bases in Thailand vielen de vliegtuigen alles aan wat leefde, zich bewoog, groeide of gemaakt was door mensenhanden. Scholen, ziekenhuizen, pagoden, huizen, oogsten klaar om te oogsten, boeren in het veld, vissers op de rivieren: dat waren allemaal belangrijke doelen tijdens de 'operatie wraak'.

Midden augustus tijdens het grote offensief tegen de Vlake der Kruiken, werd er een nieuw element in de Laotiaanse oorlog ingevoerd, door parachutisten en een hele reeks helikopters om Vang Pao's Special Forces bataljons direct in de Vlake der Kruiken te doen landen, te gebruiken.

Van de 23 bataljons die aan de operaties deelnamen stonden er 16 direct onder Amerikaanse leiding en deze traden op als stoottroepen tijdens dezelfde soort 'dood-alles, verbrand-alles, vernietig-alles'-operatie die standaard-procedure zijn geworden in de 'zoek en vernietig'-taktiek die in Zuid-Vietnam wordt toegepast. De codenaam voor deze actie was 'Kou Kiet' (red de eer).

Het was midden in het regenseizoen en de Vlake der Kruiken was slechts matig verdedigd, aangezien de Pathet Lao-troepen meestal van de door het weer veroorzaakte stilstand in de gevechten gebruik maken om in hun jungle-bases terug te trekken en daar te studeren.

Verbluft door de geweldige intensiviteit van de bombardementen die aan het offensief voorafgingen, het massale gebruik van paratroepen en helikopters en de enorme schaal - zeker naar

Laotiaanse maatstaven - van de operatie, waren de lokale zelfverdedigings-eenheden geen partij voor de goed-getrainde huurlingen van Vang Pao met hun M-16's. Normaliter is het Pathet Lao-oppercommando uitstekend geïnformeerd over voorbereidingen voor een offensief, maar dit keer was het operationele hoofdkwartier van de vriend gevestigd in Oudon in Thailand met Long Cheng als vooruitgeschoven post toen het offensief eenmaal begon. Op het moment dat men uit het intensieve luchtverkeer tussen Oudon en Long Cheng had opgemaakt wat te gebeuren stond was het te laat om nog geregelde troepen in voldoende sterkte naar de Vlake terug te brengen.

In het kielzog van Vang Pao's huurlingen volgden Vientiane- en Thai-troepen om zuiveringsacties te doen en de overlevenden in concentratiekampen te drijven om aan de journalisten te kunnen worden getoond als 'vluchtelingen voor de Pathet Lao-terreur'.

Voor het eerste in acht jaar was de Vlake der Kruiken in de handen van de rechtse door de Amerikanen gesteunde strijdkrachten - en voor de eerste keer had rechts een aanzienlijke overwinning geboekt. En omdat het een overwinning was kon Nixon geen weerstand bieden aan de verleiding van het Amerikaanse aandeel in de zaak melding te maken. - iets dat Soevanna Phoema snel zou ontkennen. Ondanks deze ontkenning echter ging Nixon's bewering een aandeel gehad te hebben in de overwinning in de VS niet onopgemerkt voorbij. Kranten begonnen belangstelling te krijgen. Vandaar een onderzoek van de Senaat en van de New York Times-correspondent Kamm ter plaatse. De eerste resultaten van deze onderzoeken leidde tot grote verbazing over datgene wat al jaren achter de rug van het Amerikaanse publiek gaande was.

'Wat me het meeste treft' aldus Senator J. William Fulbright, 'is dat een operatie van deze omvang uitgevoerd kan worden zonder dat leden van de Senaat er iets vanaf weten - en zonder dat het publiek er iets van weet,.... Amerikaanse betrokkenheid bij een oorlog van een dergelijke omvang schept een groot dilemma. Ik wist dat we een beetje van dit en een beetje van dat deden in Laos, maar ik had er geen idee van dat het ging om operaties van deze omvang.....'

Het is zeker dat het Amerikaanse publiek heel wat meer over Laos zal horen in de komende maanden. Op dit moment is het droge seizoen begonnen en het is zeer waarschijnlijk dat er nieuwe militaire activiteiten zullen plaats vinden rond de Vlake der Kruiken.

De vraag is of de VS de les van Vietnam heeft geleerd of dat men nog steeds geloofd dat men bepaalde veranderingen in de politiek men in Laos kan slagen waar men in Vietnam heeft gefaald. Als dat het geval is staat Amerika nog een lange en bloedige oorlog in Laos te wachten.

CHRONOLOGIE VAN DE GEBEURTENISSEN SINDS 1962

1962.
23 juli: Ondertekening van het akkoord over de neutraliteit van Laos, in Genève.

1963.
13 februari: Begin van de spanningen tussen de Pathet Lao en de neutralisten van generaal Kong-Lê.
3 april: Moordaanslag op Quim Pholsena, minister van Buitenlandse Zaken en linkse neutralist in het regerende driepartijen-kabinet (rechts, neutralisten en Pathet Lao). De Pathet Lao-ministers vertrekken uit Vientiane. Van de moord op Pholsena wordt de CIA verdacht.

April - Gevechten in de Vlake der Kruiken tussen neutralisten van Kong-Le en strijdkrachten van de Pathet Lao. De Pathet Lao neemt Xien-Khouang in. De Amerikaanse vloot wordt naar de Golf van Siam gestuurd.

1964
19 april: Na pogingen om via onderhandelingen de drie-partijen regering weer effectief te maken vindt in Vientiane een rechtse staatsgreep plaats. Soevanna Phoema, de neutralistische premier, wordt echter in functie gelaten.
Mei - Begin van de Amerikaanse bombardementsvluchten boven Laos. Phoema geeft de Amerikanen toestemming voor

het uitvoeren van 'gewapende verkenningsvluchten'. De Pathet Lao beheerst de gehele Vlakte der Kruiken. Prins Soevanna Phoema beschuldigt de Noordvietnamezen ervan in zijn land tussenbeiden te komen. Frankrijk stelt voor een internationale conferentie over Laos te houden.

Juli - Nadat ook Peking het voorstel tot een conferentie heeft gedaan komt ook Moskou met dit voorstel.

Augustus - In La Celle-Saint-Cloud vinden besprekingen plaats tussen de Prinsen S. Phoema (neutralist-regerend in rechts kabinet), Boen Oem (rechts), en Soevannavong (Pathet Lao). Na enige weken lopen ze op niets uit.

1965.

Januari - Washington verklaart dat haar hulp aan Vientiane gerechtvaardigd is.

1 februari: Gevechten in Vientiane tussen verschillende militaire fracties. Generaal K. Abhay, plaatsvervangend chef van de generale staf, komt er als overwinnaar uit. Generaal Phoumi (extreem rechts) vlucht naar Thailand.

18 juli: Verkiezingen waaraan slechts een gering deel van de bevolking mag meedoen.

1966.

Januari - Eerste geruchten over deelname van Thaise leger-eenheden aan de strijd in Laos.

12 oktober: Generaal Thao Ma, chef van de luchtmacht, rebelleert, bombardeert Vientiane en vlucht naar Thailand.

November - Generaal Kong-Le neemt ontslag als leider van de neutralistische strijdkrachten.

1968.

Januari - Overwinning van de Pathet Lao bij Nam Bac (ten noord-westen van Louang-Prabang).

Maart - Gevechten in het zuiden van het land. De Pathet Lao behaalt een overwinning bij Pha-Thi (in het noord-oosten van het land), een radarbasis van waaruit o.a. door de Amerikanen bombardementen op Noord-Vietnam geleid worden.

Herfst - Verheving van de Amerikaanse bombardementen, met name na de stopzetting van de bombardementen op Noord-Vietnam op 1.11.68.

1969.

Juni - De regeringsgezinde neutralisten verliezen de basis Muong Suy en een kwart van hun manschappen.

Augustus-september - Geholpen door de Amerikanen, begint het regeringsleger een offensief tegen de Vlakte der Kruiken en behalen de overwinning.

Oktober - Bezoek van Prins S. Phoema aan Washington.

1970.

Januari - Hervatting van de strijd in de Vlakte der Kruiken. Prins S. Phoema stelt Hanoi voor de Vlakte der Kruiken te neutraliseren. Hanoi en de Pathet Lao weigeren.

Begin februari - Ongeveer 20.000 burgers worden door de Amerikanen uit de Vlakte der Kruiken geëvacueerd. Verheving van de bombardementen. B-52-bombardementen op de Vlakte.

Soevanna Phoema

15 februari: Meer dan 400 Amerikaanse jachtbommenwerpers voeren bombardementen uit boven Laos. Ze opereren vanaf de Zevende vloot in de Golf van Tonkin en Thailand. Ook B-52-bombardementen.

16 februari: De Pathet Lao maakt bekend dat het grootste deel van de Vlakte der Kruiken in haar handen is. Het vliegveld van Pakse, in het Zuiden van het land, wordt met raketten bestookt. Prins Soevanna Phoema maakt bekend geen klacht bij de Internationale Controle Commissie, die belast is met de controle op de naleving van de Akkoorden van Genève van 1962 (leden: Engeland, Rusland en India) te zullen indienen.

17 februari: Prins Soevanna Phoema verklaart dat de regerings-troepen de Vlakte der Kruiken zullen verdedigen. De Prins, die verklaart onlangs AC-47 helikopters van de Amerikanen te hebben ontvangen, hoopt van hen binnenkort meer M-16 geweren te krijgen. Hij bevestigt dat B-52 bommenwerpers in actie zijn geweest in de afgelopen dagen.

19 februari: De Amerikaanse senator Frank Church kritiseert de Amerikaanse interventie in Laos en zegt dat het tijd wordt dat het Amerikaanse volk de volledige waarheid weet.

21 februari: De Pathet Lao herovert Xien Khouang en heeft het grootste deel van de Vlakte der Kruiken in bezit.

Le Monde, 22/23.2.70; redactioneel aangevuld.

DE BOEREN VAN DE VLAKTE DER KRUIKEN

Met de grond gelijk gemaakt door de Amerikaanse luchtmacht ligt Xieng-Khouang - 'hoofdstad' van de Vlakte der Kruiken - in het midden van een driehoek waar drie andere hoofdsteden de hoekpunten van vormen: Louang Prabang, de residentie van de koning van Laos; Sam-Neua, ook verwoest door jets afkomstig uit Thailand, in de omstreken waarvan Prins Souphanouvong, hoofd van Pathet Lao, zich in een grot schuil houdt; en tot slot Vientiane, waar Prins Souvanna Phouma regeert en waar de ambassade van de Verenigde Staten de hoofdrol speelt.

De oorlog woedt over Laos. Twee kampen bestrijden elkaar. De bevolking is de inzet van de strijd: de huidige evacuatie van de bewoners van de Vlakte der Kruiken door 'particuliere' Amerikaanse vliegtuigen bewijst het. De eerste luchtaanvallen gericht tegen het land werden vóór de aanvallen van de DRV ondernomen. Aanvankelijk geheim gehouden, hadden zij als officiële reden de aanwezigheid van Noordvietnamese troepen, die op weg waren naar het Zuiden te gaan of de Pathet Lao hielpen. In feite vormde de Pathet Lao behalve langs de 'Ho Chi Minh route' doelwit nr.1 voor de vliegers. Een maximum-aantal inwoners moest aan het bestuur van de Pathet Lao worden onttrokken: in werkelijkheid zette de massa vluchtelingen die de bombardementen wilden ontwijken, 'het bommentapijt' in beweging. Hetzelfde procedé heeft in Zuid-Vietnam miljoenen boeren gedwongen samen te hokken in stedelijke krottenwijken.

De operatie die op het ogenblik in de Vlakte der Kruiken ten uitvoer wordt gebracht is van hetzelfde type. De verheving van de luchtaanvallen in 1969 en vervolgens de bezetting van de Vlakte, door de koningsgezinde, pro-amerikaanse troepen, zijn niet voldoende geweest om de bevolking te overtuigen zich aan de kant van de regering te scharen. Als de boeren, ondesteund door troepen van Vientiane, die zelf de Amerikanen

achter zich hebben, een guerilla-oorlog tegen de Pathet Lao hadden gevoerd, zouden vertegenwoordigers van Washington niet nodig hebben gehad om aan Prins Souvanna Phouma te 'adviseren' de Vlakte der Kruiken, waar het onmogelijk is om een eventuele communistische aanval te weerstaan, te veroveren. De bevolking, al bijna zes jaar het slachtoffer van de lucht-aanvallen, scheen nauwelijks verlangend de anti-communistische troepen te helpen noch scheen zij in opstand te komen tegen een terugkeer van de Pathet Lao. Zij werd dus overgebracht naar 'veilig gebied'.

De recente voorstellen van Prins Souvanna Phouma worden door de huidige gebeurtenissen verklaard. De eerste minister wist dat Hanoi een dergelijk plan, waarvan één van de consequenties zou zijn het moeten toegeven van de aanwezigheid van hun troepen in een buurland, koel zou ontvangen. De Pathet Lao kon dit alleen maar onderschrijven en heeft de 'avances' van de Prins genegeerd. De 'kwade wil' van de Communisten was bewezen en Air America kon onmiddellijk tot actie overgaan: de evacuatie van de bevolking vond zijn 'rechtvaardiging'. Het 'water' is gescheiden van de 'vis' Pathet Lao. De operatie is op grote schaal uitgevoerd. Een woordvoerder heeft vrijdag in Washington erop gewezen dat 3000 personen in één dag zijn geëvacueerd. Het totaal zou 18.000 zijn dank zij een complete luchtbrug. Wat de radio van Sam-Neua betreft, zij kan met gemak aan haar 'gevluchte' luisteraars uitleggen dat de huidige situatie de waarheid van haar stellingen over het 'Amerikaanse imperialisme' en het 'marionettenregiem in Vientiane' tot in het belachelijke toe bewijst. De boeren, losgerukt van hun traditionele woonplaatsen, zullen het begrijpen.

Jacques Decornoy
Le Monde, 8/9 febr. 1970.

DE VLUCHTELINGEN VAN LAOS

Het onderstaande artikel is van David Kales, een verslaggever van het zeer conservatieve Hearst-concern. Kales is op dit moment gestationeerd in Hongkong. Voor het schrijven van dit artikel bracht hij een bezoek aan Laos.

Kales maakt in zijn artikel gebruik van een aantal gangbare anti-communistische veronderstellingen: de Pathet Lao is geen nationalistische beweging die voor de vrijheid van het land strijdt maar een communistische; onschuldige bevolking en Pathet Lao zijn verschillende, in theorie althans scheidbare grootheden; de Vientiane-regering is neutralistisch; etc. Na een inleiding komt hij te spreken over de massale Amerikaanse bombardementen tegen het gehele Pathet-Lao-gebied. (Red. VB.)

Maar de bombardementen zijn slechts gedeeltelijk effectief, omdat de vijand, net zoals in Vietnam, meestal niet te onderscheiden valt van de bevolking in het algemeen. Heel wat Laotiaanse dorpen zijn door de communisten geïnfiltreerd of zijn bolwerken van de communisten en worden om die reden aangemerkt als militaire doelen. De bombardementen treffen daarom burgers evenzeer als de vijand. Niet alle 600.000 vluchtelingen - meer dan 20% van de totale

bevolking - zijn dakloos geworden door de bombardementen. De oorlog gaat nu haar zevende jaar in (in 1964 begonnen de Amerikaanse bombardementen. De oorlog duurt al veel langer) en in deze tijd zijn veel mensen van hun land verdreven door beschietingen en oorlogshandelingen op de grond. Vluchtelingen die nu de opvangcentra binnen stromen vertellen allemaal hetzelfde verhaal: een leven dat onder de Pathet Lao althans dragelijk was, werd door de Amerikaanse bombardementen ondragelijk.

In 1964 begon de Pathet Lao het gebied van de neutralistische regering binnen te rukken. (Na de rechtse staatsgreep van april '64 was de regering alleen nog maar in naam neutralistisch. De uitbreiding van het Pathet-Lao gebied kwam voornamelijk tot stand doordat een deel van de vroegere neutralisten met de Pathet Lao ging samenwerken, red. VB.) Om hun macht in het veroverde gebied te consolideren, gooiden de communisten de vroegere (lokale) leiders eruit, en hun eigen mensen - leraren, politie, militie, landbouw-experts en bestuurders - kwamen er voor in de plaats. In ieder gebied waar zij de macht overnamen nivelleerden de communisten op de Spartaanse manier de samenleving. In het oog lopend uiterlijk vertoon werd tegengegaan: bruilof-

ten, begrafenissen, en traditionele feesten - ieder vertoon dat blijkt geeft van iemands hogere sociale status - versoberden. Koopliden uit de middenklasse moesten boer of arbeider worden. Vee, landbouwwerktuigen en kunstmest waren voortaan gemeenschappelijk bezit. Rijke boeren moesten een deel van hun winsten afstaan; arme boeren kregen meer. De Pathet Lao nivelleerde ook het opvoedingssysteem, leerprogramma's gebaseerd op het oude koloniale systeem mochten niet gehandhaafd worden, de Franse taal, die in het verleden had gediend om de heersende elite op te leiden, niet meer onderwezen. In plaats daarvan kwamen cursussen in de Laotiaanse taal en praktische landbouwcursussen, waaraan de gewone mensen iets hebben; eigen verdiensten bepaalden nu het succes op school (vroeger het resultaat van omkoperij en afkomst).....

Na een verheving van de oorlog in 1966 werd in 1968 (met name na de stopzetting van de bombardementen op Noord-Vietnam, 1.11.68 red.VB.), de oorlog opnieuw geëscaleerd en de levensomstandigheden van moeilijk : afschuwelijk. Vluchtelingen vertellen over de bombardementen, die hen dwongen hun huizen te verlaten en in grotten te gaan leven. Een vluchteling herinnert zich in het bijzonder zeer bang te zijn geweest voor op grote hoogte vliegende vliegtuigen: 'ze konden niet zien dat wij gewone boeren waren en geen soldaten'. In 1969 waren de bombardementstoestellen 24 uur per dag in de lucht. Een andere vluchteling: 'we konden onze rijstvelden zelfs niet bewerken, de vliegtuigen kwamen zo vaak over dat we in de loopgraven moesten blijven', In het afgelopen jaar alleen hebben 150.000 mensen hun huis in de steek gelaten - een stijging van 33 % in het vluchtelingentotaal, hetgeen overeenstemt met de vergroting van het aantal bombardementen. Amerikaanse functionarissen ter plaatse geven toe dat het bombarderen vluchtelingen schept, maar de Amerikaanse politiek in Laos wordt gedomineerd door het Amerikaanse militaire denken. Hun werk is het de communistische posities zo zwaar te treffen dat de vijand verdreven wordt en de regering het gebied weer onder bestuur kan nemen. Vluchtelingen zijn een ongelukkig nevenprodukt van deze strategie, zeggen Amerikaanse burgerfunctionarissen verontschuldigend. De knagende verdenking blijft echter bestaan dat het effect van de bombardementen niet zo geheel onbedoeld is, maar voor een deel het gevolg is van een bewuste politiek. De Amerikaanse functionarissen lijken vanuit een wanhoops-idee te opereren: de enige manier om het volk blijvend voor de communisten te beveiligen - en de vijand zijn mankracht te onthouden - is hen fysiek uit het door communisten beheerste gebied te verwijderen. Zo gezien is het bombarderen een bezem waarmee de vluchtelingen naar de veilige regeringssteden worden geveegd.

Maar of deze bombardementen enige politieke winst opleveren valt nog te bezien. Ten eerste zijn de bombardementen koren op de molen van de communistische propaganda omdat de Pathet Lao erdoor in staat gesteld wordt te laten zien hoe onschuldige mensen het slachtoffer worden van de Amerikaanse macht. Die boodschap doet het wel: een heleboel vluchtelingen zeggen dat zij de Amerikanen nu haten. Verder blijft een belangrijk deel van de bevolking - de jeugd - achter bij de communisten. De meeste vluchtelingen zijn of erg oud of erg jong. Tenslotte zou de zeggenschap van de regering over een groot aantal vluchtelingen wel eens van tijdelijke aard kunnen blijken. Het vereren van de 'Phi' - animistische geesten - is een nationaal geloof dat een enorme invloed op de Laotianen heeft. Het geloof zegt dat wanneer iemand zijn geboortedorp verlaat, de geesten van de voorouders niet in staat zijn hem te beschermen. Het zou wel eens alleen een kwestie van tijd kunnen zijn voordat door dit geloof een groot aantal vluchtelingen teruggaat naar hun platgebombardeerde dorpen, waarvan er vele in door de communisten bezet gehouden gebied liggen. De Verenigde Staten hebben tegenover het vluchtelingen probleem - voor een groot deel door henzelf veroorzaakt - een houding aangenomen die meer neerkwam op het genezen van symptomen dan het bestrijden van de oorzaak. Sinds 1963 werd bijna 3 miljoen besteed om de vluchtelingen te voeden en weer onder dak te helpen. Dit jaar zouden de kosten wel eens 10 miljoen dollar kunnen belopen. Het grootste deel daarvan is bestemd voor de verdeling van voedsel. Meer dan 7.000 ton rijst worden iedere maand verspreid - een groot deel ervan wordt in de lucht uitgeworpen, als onderdeel van wat als de grootste rijstdropping uit de geschiedenis wordt beschouwd. Laagvliegend over de ruige bergen, daarbij het vuur van de communisten riskerend, laten burgertoestellen 500-ponds zakken vallen bij geïsoleerde vluchtelingen op de grond'. De VS evacueren ook per vliegtuig. Van kleine landingsbaantjes - geëgaliseerde grond aan de zijkant van de bergen - brengen de vliegtuigen dagelijks duizenden vluchtelingen uit de oorlogsgebieden naar steden in handen van de regering, zoals Pakse, Sayaboury, en Vientiane. Wanneer ze in dergelijke plaatsen aankomen worden de vluchtelingen gedreven naar kampen die lijken op de hutten- en loodssteden uit de tijd van de Grote Depressie. Daar zitten dan een paar vrouwen rijst te koken, die door de Agency for International Development ter beschikking is gesteld, Kinderen spelen krijgertje of zijn aan het scharrelen met een paar stokken en stenen op de grond. De meeste mensen zitten te suffen en wachten lusteloos, - soms maanden, soms jaren - op banen en nieuwe huizen.

(The Nation, 26-1-70).

HOOFDPUNTEN UIT HET PROGRAMMA VAN DE NEO LAO HAKSAT (Pathet Lao)

(31 oktober 1968)

1. De eenheid van het volk vergroten en actief alle krachten van het land mobiliseren om de agressie van de Amerikaanse imperialisten het hoofd te bieden. Alle sociale lagen, alle nationaliteiten, alle godsdiensten, alle politieke partijen, die voor vrede en democratie zijn en tegen de Amerikaanse agressie, verenigen. De troon eerbiedigen.
2. Op alle gebieden gelijkheid invoeren, solidariteit en wederzijdse hulp tussen de verschillende nationaliteiten tot stand brengen om samen de Amerikaanse imperialisten te bestrijden.
3. Het Boeddhistisch geloof eerbiedigen en beschermen.
4. De vrijheid van alle burgers van Laos, van beide geslachten, om te kiezen en gekozen te worden garanderen en ook waarborgen te geven voor vrijheid van vergadering, vereniging, demonstratie, spreken, persvrijheid en vrijheid van godsdienst. Alle burgers van Laos persoonlijk beschermen, het recht om gronden eigen bezit te hebben, briefgeheim, vrijheid om te reizen, vrijheid van werken en vrijheid van vestigen, verzekeren. De opheffing van alle 'vluchtelingencentra' eisen.
5. De gelijkheid van de geslachten handhaven, nadruk leggen op de rol en de bekwaamheden van vrouwen in alle onderdelen van de strijd tegen het Amerikaanse imperialisme.
6. Een democratische regering instellen. Door middel van algemeen kiesrecht een echt parlement kiezen, dat de belangen van de verschillende sociale lagen van ons volk, dat uit meerdere nationaliteiten bestaat, vertegenwoordigt.
7. Een waarlijk vaderlandslievend volksleger en veiligheidstroepen scheppen.
8. Een onafhankelijke, zelfstandige en welvarende economie opbouwen, gebaseerd op en omvattende de industrie, de landbouw, het hout, de handel, de verbindingen, het vervoer, de schatkist en het geld.

9. Cultuur en onderwijs van nationale en vooruitstrevende aard ontwikkelen, het cultureel en wetenschappelijk peil verhogen, de algemene gezondheid vergroten, de hygiëne onder het volk verbeteren. Strijden tegen de ontaarde bastaard-cultuur en tegen het vergiftigde onderwijs, dat de neokolonialistische bevolking onder de Amerikaanse imperialisten moet dienen.

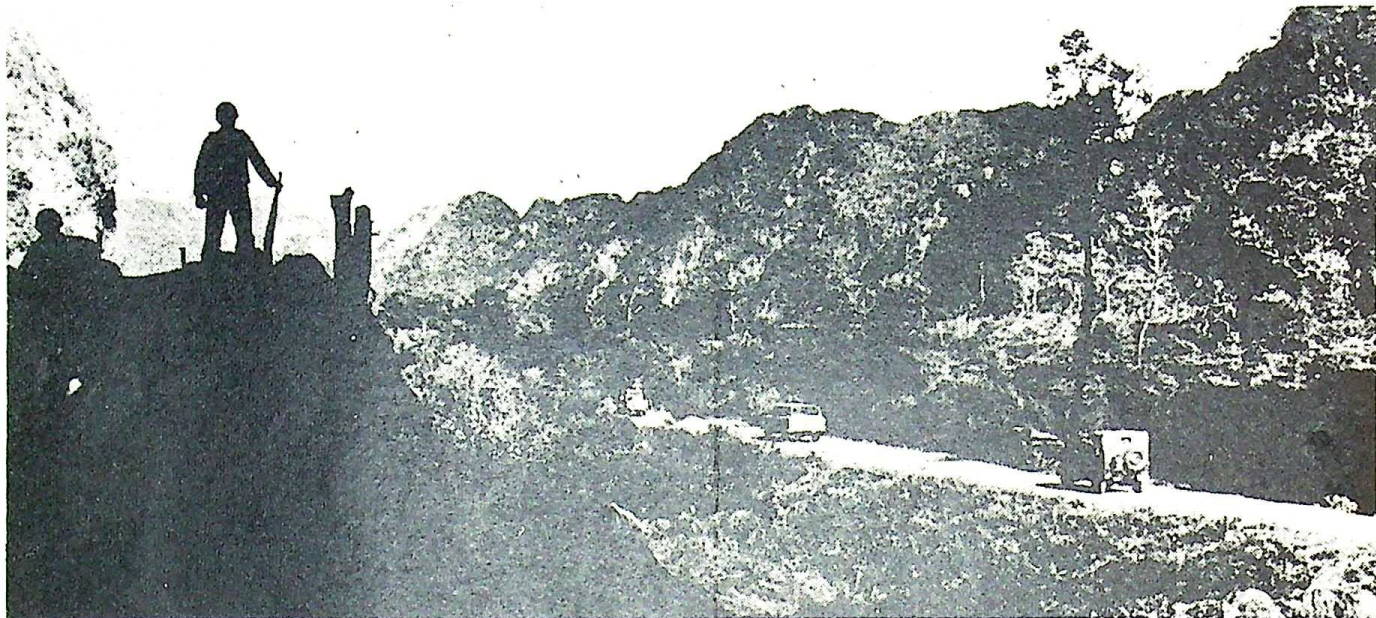
10. Rechtvaardigheid en sociale vooruitgang instellen. De hand- en hoofdarbeiders hun recht op werk garanderen. Arbeid wettelijk regelen en sociale zekerheid instellen en vooral: een systeem instellen van rechtvaardige beloning voor een werkdag van acht uur, met één dag per week vrij.

11. De belangen van de burgers van Laos in het buitenland beschermen en de wettelijke rechten van buitenlanders in Laos garanderen.

12. Een vreedzame, onafhankelijke en neutrale buitenlandse politiek voeren. De solidariteit en vriendschap versterken, gebaseerd op gelijkheid en voor lange duur, met Vietnam en het land van de Khmers in de gemeenschappelijke strijd tegen de Amerikaanse imperialistische agressors en voor de opbouw van het land. De Geneefse akkoorden over Laos van 1954 en 1962 eerbiedigen en uitvoeren. Niet deel nemen aan enig militair bondgenootschap. Ieder land weigeren militaire bases te vestigen in Laos, die gebruikt worden bij agressie tegen een ander land. De bevrijdingsbewegingen van de landen van Azië, Afrika en Latijns Amerika steunen. Alle bewegingen steunen, die strijden voor vrede, democratie en de sociale vooruitgang van de volken van de wereld.

DE NIET VERKLAARDE OORLOG IN LAOS

Vliegtuigen van de Amerikaanse luchtmacht voeren nu vanuit Thailand 4000 vluchten per maand uit tegen de bevrijde gebieden in Noord-Laos. Dit cijfer is afkomstig uit de Louis Post-Dispatch van 23 december 1969. In het begin van 1969 was dit aantal 1000 vluchten per maand. Tot nu toe zijn er een 200 Amerikanen gesneuveld in Laos, volgend een artikel van Richard Dudman in de Post-Dispatch. Dit aantal is verborgen gehouden door het op te nemen in het totaal aantal gesneuvelden in Vietnam. Half december berichtte de Wall Street Journal, dat Amerika ongeveer 200 miljoen dollar per jaar uitgeeft aan de niet verklaarde oorlog in Laos. Senator J. William Fulbright is er echter zeker van, dat bepaald bedragen voor Laos in de begroting voor defensie van dit jaar 'vele malen hoger zijn'. 'In de begroting waren opgenomen \$ 90 miljoen voor de Koninklijke Laotiaanse regering en \$ 60 miljoen voor de leden van de Meo stam, die door de CIA tot een klandestien leger-tje zijn gemaakt', verklaarde de Post-Dispatch.

Een convoi van het koninklijke Laotiaanse leger

**HET SPECIALE NUMMER VAN HET VIETNAM BULLETIN
OVER DE ACHTERGRONDEN EN DE GESCHIEDENIS VAN
DE OORLOG IN VIETNAM IS HERDRUKT.**

De eerste oplage was onmiddellijk uitverkocht. De tweede oplage van 2000 exemplaren wordt op het ogenblik verkocht door de leden van de FNI-groepen. De derde druk is net van de pers. Bestel dit nummer, geef het kado aan vrienden, ken-

nissen en anderen die dit nummer nog niet kennen.
Bestellingen : F 1,- per exemplaar plus portokosten op giro 1281198 t.n.v. Vietnam Bulletin, Amsterdam, onder vermelding van het gewenste aantal. (grotere hoeveelheden korting).